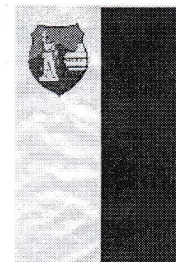

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО

ул.: „Светозар Марковиќ“, бр. 1, Делчево
тел: **033/411-550** факс: **033/411 550**
e-mail: info@delcevo.gov.mk
www.delcevo.gov.mk

ИЗВЕШТАЈ

за реализација на Програмата за социјална заштита на Општина Делчево за 2024 година

I. Појдовна основа на Програмата за социјална заштита на Општина Делчево за 2024 година

Остварувањето на социјалната заштита во Општина Делчево се заснова пред се на Законот за социјалната заштита, Законот за заштита на децата, Законот за семејство, Националната програма за развој на социјална заштита во РСМ, Програмата за развој на заштитата на децата во РСМ и други закони и подзаконски акти кои се однесуваат на социјалната, детската и здравствената заштита во РСМ, како и надлежностите дадени на општините со Законот за локалната самоуправа и Статутот на Општината Делчево, каде се уредени правата на граѓаните од областа на социјалната, детската и здравствената заштита.

Социјалната заштита е регулирана со Законот за социјална заштита, кој дефинира систем на мерки, активности и политики за спречување и надминување на основните социјални ризици на кои е изложен граѓанинот во текот на животот за намалување на сиромаштијата, социјалната исклученост и за јакнење на неговиот капацитет за сопствена заштита. Врз основа на правата од социјалната заштита, а под услови утврдени со Законот за социјална заштита се преземаат мерки преку кои се остварува: социјална превенција, вон- институционална и институционална заштита и парична помош од социјалната заштита. Системот за социјална заштита се остварува преку основање на установи за социјална заштита, центри за социјална работа, социјални установи за институционална и вон-институционална заштита. Центрите за социјална работа се јавни установи, со јавни овластувања, за вршење на работите од социјалната заштита. Тие се одговорни за администрација на социјалните парични надоместоци и обезбедување на социјални услуги. Општините, Градот Скопје и општините во Градот Скопје исто така носат програми за задоволување на потребите на граѓаните од областа на социјалната заштита и овие програми треба да бидат во согласност со Националната програма за развој на социјалната заштита. Тие, исто така, во согласност со нивните можности, можат да утврдуваат и други права во областа на социјалната заштита, права во поголем обем од обемот на правата утврдени со Законот за социјална заштита и поповолни услови за нивно остварување, како и други облици на социјална заштита. Согласно Законот за социјална заштита, општините можат да преземаат мерки преку кои ќе остваруваат социјална превенција, вон- институционална заштита (центри за дневно и привремено прифаќање

на ранливите групи корисници вклучувајќи ги и жртвите на семејно насилство, центри за давање помош во домашни услови, советувалишта и мали групни домови), институционална заштита (институции за социјална заштита, освен установа за деца и младинци со воспитно – социјални проблеми и установа за деца и младинци со нарушено поведење), како и да утврдуваат и други права во областа на социјалната заштита.

Програмата за социјална заштита поблиску ги уредува подрачјата на социјална заштита, специфичните потреби на населението на Општина Делчево и начинот на остварувањето на правото на социјалната заштита.

Програмата го има предвид самиот процес на децентрализација неговата специфичност и сложеност и функциите кои постапно се пренесуваат од централно на локално ниво.

Социјалната заштита во Општина Делчево се реализира во согласност со расположливите финансиски средства.

Програмата предвидува соработка со надлежниот Центар за социјална работа, односно со Министерството за труд и социјална политика, приватниот сектор, невладините организации и секако со Советот за социјална заштита на Општина Делчево и Советот за социјална заштита на планскиот регион.

II. Основни акценти при изработката на Извештајот

Извештајот за реализација на Програмата за социјална заштита на Општина Делчево за 2024 година претставува и еден вид родово буџетска анализа на Програмата за социјална заштита на Општина Делчево за 2024 година со акцент на маргинализирани заедници и со цел давање на препораки за унапредување на програмите и помош на Одделението за правни и општи работи и јавни дејности при креирањето на нивните програми за следната година при што разгледавме:

- Колку жени/мажи, момчиња/девојчиња имале бенефит од реализацијата на програмата за 2024 година,
- Колку жени/мажи, момчиња/девојчиња биле директно вклучени во реализацијата на Програмата за социјална заштита за 2024 година,
- Колку средства се одвојуваат за секоја активност, од каде и за кого,
- Вклученост на Комисијата за јавни дејности, Комисијата за еднакви можности и Советот за социјална заштита при креирање на активностите од Програмата за социјална заштита имајќи предвид дека општината има, Социјален план на Општина Делчево 2023-2025 година, Стратегија за родова рамноправност 2023-2026 и Акциски план за реализација на Стратегијата.

Општината Делчево претендира при донесувањето на Буџетот да го вгради родово одговорниот аспект, и во таа насока општината има донесено Стратегија за родова рамноправност 2023-2026 и Акциски план за нејзино спроведување. Сепак, во насока на целосно имплементирање на родовиот концепт потребни се дополнителни обуки на административните кадри и општинските советници по однос на родовото прашање, континуиран системски пристап за собирање на податоци на локално ниво кои ќе претставуваат база за изработка на понатамошни извештаи со цел воведување на целосно родово одговорно буџетирање, зголемување на буџетските средства предвидени и наменети за програми и активности со кои би се постигнала родовата рамноправност.

III.МЕТОДОЛОГИЈА

Краток опис на користената методологија на истражување и буџетска анализа од родова перспектива

Методолошкиот пристап кој е користен при подготовката на Извештајот се однесува на следното:

A. Канцелариско истражување:

- Преглед на законските и подзаконските акти и стратешки документи на национално ниво кои предвидуваат обврски за единиците на локална самоуправа;
- Преглед на интерни акти и стратешки документи, политики и процедури за родова еднаквост и родово одговорно буџетирање донесени од страна на општината;
- Записници од работата на Комисијата за доделување на парична помош
- Родово буџетски анализи во кои се детектирани состојбите со родовата еднаквост и конципирани препораки за подобрување на степенот на вклучување на родовата перспектива во планирањето и буџетирањето на избраните програми

B. Теренско истражување

- Во рамките на теренското истражување организирани се средби/интервјуа со:
 - Контакт лицата номинирани од општините
 - Координатор/ките на комисијата за еднакви можности
 - Раководители на сектори/одделенија
 - Интерсекторската група
 - Членови на Советот за социјална заштита на Општина Делчево
 - Членови на НВО

Во рамките на теренското истражување во 2024 година спроведено е социјалното мапирање на лицата со попреченост и нивните семејства.

IV. Опис на конкретната политика која се анализира во Извештајот

Предмет на анализа во овој Извештај е Програмата за социјална заштита на Општина Делчево за 2024 година. Во таа насока важно е да се утврди како се донесуваат одлуките за избор на приоритетите за поддршка, кој ќе има бенефит од реализација на активноста, како реализацијата на одредени активности ќе го подобри статусот на жените и мажите соодветно, како се определени средствата за реализација, кој ќе ги реализира активностите и соработка на програмата со другите програми и стратегии на локално ниво.

Програмата за социјална заштита на Општина Делчево за 2024 година, бр.09-208/1, Советот на Општина Делчево ја донесе на својата 31 редовна седница, одржана на 30.01.2024 година., објавена во „Службен гласник на Општина Делчево“ бр.1/2024 и на официјалната интернет страница на општината.

Како посебни области на делување, Програмата за социјална заштита на Општина Делчево за 2024 година ги наведува следните:

- 1. Социјална заштита на стари лица**
- 2. Социјална заштита на деца и младинци во социјален ризик и ризик од зависности**
- 3. Социјална заштита на лица со посебни потреби**
- 4. Социјална заштита на социјално-загрозени семејства**
- 5. Парична помош и стимулативни мерки за деца, ученици и студенти**
- 6. Општинско корисна работа и јавни работи**
- 7. Промовирање на нови социјални услуги**

V. Опфат, корисници, чинители

Социјалната политика е еден од клучните сегменти преку кој се покажува сензитивноста на државата и локалната заедница кон специфичните потреби на граѓаните. Низ неа се исполнуваат елементарните потреби, но, воедно, се создава и амбиент за излез, односно надминување на постојната состојба во која се наоѓа граѓанинот.

Поврзувањето на прашањето на родова еднаквост и вклученоста на родовите перспективи во главните текови на животот во локалните заедници претставува многу важен сегмент во остварувањето на социјалните права и различните потреби на жените и мажите.

Како корисници на социјалната заштита се наведени:

- стари и изнемоштени лица кои од било кои причини живеат сами,
- лица со попреченост,
- невработени лица кои тешко наоѓаат работа (ОКР и јавни работи),
- лица и семејства кои се нашле во состојба на материјална загроеност,
- тешко болни лица и приматели на терапија кои не се во можност финансиски да ги покријат трошоците за лекување,
- поединец или семејство кое се нашло во положба на природна непогода (земјотрес, поплава пожар);
- лица корисници на минимална социјална помош;
- еднократна парична помош за новороденчиња,
- стимулативни мерки (стипендии) за ученици и студенти од материјално загроени семејства и ученици и студенти кои покажале посебен успех во учењето,
- наградно патување за 10 најдобрите ученици од СОУ „М.М.Брицо“ ,
- парична награда за најдобар ученик/чка ром/ка,
- парична награда за ученици кои постигнале значајни резултати на државни и меѓународни натпревари,
- паричен подарок за секое прваче во учебната 2024,

Реализацијата на посебните видови на социјална заштита во самата програма е подделена на пет дела:

1. Парична помош и обезбедување на посебни мерки и услуги за социјална превенција и заштита за одредени категории на лица

Основна цел на оваа активност е општината да им излезе пресрет финансиски или на друг начин на загроените лица (лица на кои им е потребна хируршка интервенција, тешко болни лица, приматели на терапија, самохрани родители, деца без родители и родителска грижа, семејство кое се нашло во положба на природна непогода , корисници на минимална социјална помош и лица без сретства за егзистенција), кои имаат потреба од социјална заштита, превенција и помош. Паричната помош Општината ја доделува врз основа на постапка уредена во Правилникот за утврдување на критериумите, условите и постапката за доделување на еднократна парична помош.

Активност	Предвидени средства	Потрошени средства	Корисници
Еднократна парична помош за физички лица по основ материјална загроеност , болничко лекување, елементарни непогоди и	650.000 +персонален данок	481.720 ден.	141 од кои 77 жени и 64 мажи

смртен случај)			
Хуманитарни пакети во храна и средства за хигиена	130.000 ден.	30.000 ден. од Буџетот, останатите пакети обезбедени од општествено одговорни компании	23 семејства

Подетален преглед на исплатена еднократна парична помош од Општината во 2024 година:

Корисници на парична помош од општината						
Вид на (социјална) помош	поднесени барања од мажи	поднесени барања од жени	ВКУПНО поднесени барања	вкупен износ за мажи	вкупен износ за жени	Вкупен износ
парична помош за материјална загрозеност	19	12	31	40000	25500	65500
парична помош за болничко лекување	40	58	98	120000	217000	337000
парична помош за елементарни непогоди	2	1	3	15000	10000	25000
парична помош за смртен случај	3	6	9	32220	22000	54220
одбиени барања	7	3	10	0	0	0
ВКУПНО денари				207220	274500	481720
ВКУПНО поднесени барања	71	80	151			
ВКУПНО Одобрени барања	64	77	141			

1.1.Анализа на потрошените средства за парична помош и обезбедување посебни мерки и услуги за социјална превенција и заштита за одредени категории на лица.

За оваа активност исплатени се вкупно 481.720 денари и тоа 207.220 денари по барања поднесени од мажи и 274.500 денари поднесени од жени. Оваа парична помош се исплаќа по разни основи и тоа: парична помош за материјална загрозеност, за болничко лекување, за елементарни непогоди и за смртен случај во семејството. Одбиени се вкупно 10 барања и тоа 7 барања од мажи и 3 барања од жени поради веќе извршена исплата по истиот основ во истата година. Барањата за парична помош ги разгледува пет члена Комисија составена од административни службеници во Општината и членови на Советот на општината (3 жени и 2 мажи) и тоа според условите и критериумите наведени во Правилникот за утврдување на критериумите, условите и постапката за доделување на еднократна парична помош бр.09-151/1 од 26.01.2023 година.(Правилникот е објавен на интернет страницата на Општина Делчево).

2 .Помош на невработени лица кои тешко се снаоѓаат на пазарот на трудот

Активноста за помош на невработените лица се спроведува преку ангажирање на невработените лица во Програмата за општинско корисна работа (ОКР) и Програмата за изведување на јавни работи. Програмите се реализираат преку работно ангажирање на невработените лица евидентирани во Агенцијата за вработување, а кои им припаѓаат на ранливите групи на население, вклучувајќи ги и лицата корисници на право на гарантирана минимална помош (ГМП).

Социјална заштита на невработените лица				Одобрени средства			
Активност	М	Ж	Вкупно	Един.износ (x9 месеци)	М	Ж	Вкупно во ден.
Ангажирани невработени лица во Општинско корисна работа 2024 за грижа на стари лица	1	4	5	13.750x9 123.750	123.750	495.000	618.750
Ангажирани невработени лица во Општинско корисна работа 2024 за помош во ОЈУДГ и народната кујна	0	2	2	13.750x9 123.750	0	247.500	247.500
Ангажирани невработени лица во Општинско корисна работа 2024 за помош во Дневниот центар	0	3	3	13.750x9 123.750	0	371.250	371.250
Ангажирани невработени лица по основ изведување на јавни работи	5	0	5	/	380.920	0	380.920
ВКУПНО:	6	9	15		504.670	1.113.750	1.618.420

2.1. Анализа на потрошените средства за Општинско корисна работа и јавни работи за невработените лица

За оваа активност исплатени се вкупно **1.618.420** денари и тоа: за ангажирање на 10 невработени лица преку Општинско корисна работа, исплатени се вкупно 1.237.500 денари (990.000 денари од УНДП и 247.500 денари од Буџет на Општина Делчево) а за ангажирање на 5 невработени лица преку Програмата за изведување на јавни работи исплатени се вкупно 380.920 денари од Буџетот на Општина Делчево.

Препорака: Општината во текот на објавувањето на огласите за ангажирање лица за општинско - корисна работа ќе ги поттикне и жените и мажите да конкурираат за позициите каде има помала застапеност на жени или мажи соодветно. (користење на родово-сензитивен јазик). Исто така, општината ќе воведат и други медиуми/средства (флаери, социјални мрежи, информативни сесии во руралните средини и сл.) за пренесување информации, освен формалното објавување на огласот со цел информацијата да стигне до сите заинтересирани страни, соодветно жени и мажи.

3. Социјална заштита на лица со попреченост, преку воведување на социјални услуги за лица со посебни потреби и стари лица

Преку Општинско корисна работа во Дневниот центар се ангажирани 3 лица, со работен ангажман од 9 месеци.

Во 2024 година преку проект на Општина Делчево извршено е социјалното мапирање на лицата со попреченост, процес кој се реализира со поддршка на ЗЕЛС, NALAS и GIZ.

Преку проектот целосно се покриени трошоците за спроведување на социјалното мапирање и развој на капацитети (курс за е-учење, обука и Кластер за учење), како и трошоците поврзани со развојна услугите за рехабилитација и реинтеграција на лица со попреченост (развој на капацитети-обука, опрема или директни активности за социјалната услуга) и услугата за советувањашна и советодавно-тераписка работа со ЛПП, во износ од 8.000 евра по избрана локална самоуправа. За наведените услуги лиценца за работа добива ЗГ „Бравура кооператива“ кои се пријавија на јавниот повик објавен од страна на МТСП.

Во 2024 година отпочнавме со реализација на услугата за далечински мониторинг и дијагностика на пациенти кои не се во можност да ги посетуваат матичните лекари. Проектот е финасиран од Австриската агенција за развој и соработка а во партнерство на НАЛАС . Во проектот се вклучени 4 матични лекари кои со опремата за далечински мониторинг, овозможуваат следење на здравствената состојба на околу 300 пациенти годишно.

Препорака: Општината ќе направи евалуација на резултатите во соработка со партнерите и ќе се предложат мерки за подобрување на ефектите од програмата. Исто така ќе се испитаат можностите да се обезбеди одржливост на интервенцијата, односно да се обезбеди долгорочна поддршка од страна на општината и другите заинтересирани субјекти (приватни ентитети, НВО, меѓународни донации....и сл.), како и проширување со нови услуги за поддршка на лицата со посебни потреби

4. Детска заштита и стимулативни мерки за ученици и студенти

Во областа на детската заштита и стимулативните мерки за ученици и студенти Општина Делчево обезбедува парична помош за секое новороденче во Општината, стипендии за ученици и студенти кои потекнуваат од социјално загрозени семејства , парични награди за ученици роми, наградно патување за најдобрите ученици, и паричен подарок за секое прваче. Стипендиите се доделуваат врз основа на објавување на Јавен повик објавен од страна на општината, а целата постапка е уредена во Одлуките за доделување стипендии на ученици и студенти . Постапката за доделување парична помош за секое новороденче е уредена во Правилникот за утврдување на критериумите, условите и постапката за доделување на еднократна парична помош . Постапката за доделување на паричните награди за 10 најдобри ученици од „СОУ „М.М.Брицо“ Делчево, паричните награди за ученици Роми и парична награда за секое прваче е уредена во Правилникот за начинот , условите, критериумите и постапката за доделување на награди и признанија на Општина Делчево .

Табеларен приказ на корисници на стимулативни мерки за деца, ученици и студенти во 2024 година:

Корисници на стимулативни мерки за ученици и студенти од општината и детска заштита							
Вид на (социјална) помош	Број на корисници девојчиња	Број на корисници момчиња	ВКУПНО	единечен износ	вкупен износ за девојчиња	вкупен износ за момчиња	Вкупен Износ
стипендии за ученици од социјално загрозени семејства	1	1	2	1000 (x 9 месеци во годината) = 9000	9.000	9.000	18.000
стипендии за ученици со просек	12	3	15	1500 (x9 месеци во годината) = 13.500	162.000	40.500	202.500
стипендии за ученици првенци на генерацијата							

стипендии за ученици од ООУ	2	0	2	2000 (x9 месеци во годината) =18.000	36.000	0	36000
стипендија за ученик од СОУ	1	0	1	3000 (x9 месеци во годината) =27.000	27.000	0	27000
стипендии за студенти од социјално загрозуени семејства	1	0	0	2000(x9 месеци во годината) = 18.000	18.000	0	18000
стипендии за студенти со просек	0	1	1	3500 (x 9 месеци во годината) =31.500	0	31.500	31500
парична награда за 10 најдобри ученици	9	1	10	30000	270.000	30.000	300.000
парична награда за најдобри ученици роми во ООУ	1	1	2	5000	5000	5000	10000
парична награда за најдобар ученик ром во СОУ	0	1	1	10000	0	10000	10000
Парична помош за првачиња	54	52	106	3000	162.000	156.000	318000
Парична помош за новороденчиња	24	21	45	3000	72.000	63.000	135.000
Парична помош за прво новороденче	0	1	1	10.000	0	10.000	10.000
вкупно	105	82	187		761.000	355.000	1.116.000

4.1. Анализа на потрошените средства за детска заштита и стимулативни мерки за ученици и студенти

За детска заштита и стимулативни мерки за ученици и студенти исплатени се вкупно 1.116.000 денари и тоа 355.000 денари по барања на 82 момчиња и 761.000 денари по барања од 105 девојчиња. Исплатата за оваа активност е извршена по следните основи: стипендии за ученици од социјално загрозуени семејства, стипендии за ученици со просек, стипендии за ученици првенци на генерацијата, стипендии за студенти од социјално загрозуени семејства, стипендии за студенти со просек, парична награда за 10 најдобри ученици од СОУ; парична награда за најдобри ученици роми од ООУ и СОУ, парична награда за секое прваче и парична награда за секое новороденче. Стипендиите за ученици и студенти се доделуваат со објавување на Јавен повик врз основа на:

- Одлука за доделување на стипендии на одлични ученици во СОУ „М.М.Брицо, Делчево,
- Одлука за доделување на стипендии на ученици во СОУ М.М.Брицо Делчево кои постигнале особено висок успех во учењето,
- Одлука за доделување на стипендии на ученици прогласени за првенци на генерацијата во општинските училишта,
- Одлуката за доделување на стипендии за студенти кои студираат на државните универзитети во Република Северна Македонија .

Барањата за доделување стипендија ги разгледуваат Комисии составени од членови на Советот, општинска администрација и претставници од училиштето .

Наградното патување за 10 најдобри ученици од СОУ, парична награда за најдобри ученици роми од ООУ и СОУ, парична награда за секое прваче и парична награда за секое новороденче се доделуваат врз основа на Правилникот за начинот , условите, критериумите и постапката за доделување на награди и признанија на Општина Делчево. За доделување на наградите се донесува Решение од Градоначалникот.

Според Извештајот, во 2024 година поднесени се 45 барања за еднократна парична помош за новороденче и сите се одобрени , од нив 21 се машки и 24 се женски. За секое новороденче Општина Делчево доделува еднократна парична помош во износ од 3.000 денари. Паричната награда за првото новороденче во 2024 година изнесува 10.000 денари. Исплатена е парична помош од 3.000 денари на 106 првачиња од нив 52 момчиња и 54 девојчиња.

Препорака: Врз основа на извештајот и евидентните разлики во успехот помеѓу женските и машките ученици, општината за следната година ќе направи анализа на поднесените барања и ќе организира дополнителни состаноци со училиштата за преземање на мерки за надминување на родовиот јаз во успехот. Како прв чекор ќе биде барања до училиштата за среден просек по години на девојчињата/момчињата по што ќе се организираат средби со училиштата за можностите за преземање на дополнителни мерки.

Табеларен приказ на Програмата за социјална заштита за 2024 година, по ставки:

Ред.бр.	Активност	Период на реализација во 2024	Предвидени средства во денари	Исплатени средства
1.	Парична помош и обезбедување на посебни мерки и услуги за социјална превенција и заштита за одредени категории на лица	Континуирано во текот на целата година	780.000	481.720 од Буџет
2.	Помош на невработени лица кои тешко се снаоѓаат на пазарот на трудот Општинско корисна работа и јавни работи за невработените лица	Од Јануари до Ноември 2024	1.720.000	1.618.420 990.000 УНДП 628.420 Буџет
3.	Помош и грижа за лица со посебни потреби	Континуирано во текот на целата година	230.000	130.000 Буџет
4.	Детска заштита/ Помош и грижа за децата од предучилишното образование и воспитание	Континуирано во текот на целата година	475.000	385.000 375.000 од МТСП 10.000 од Буџет
5.	Детска заштита/ученички, студентски стипендии и награди	Од Јануари до Декември 2024	1.660.000	1.116.000 од Буџет
		ВКУПНО:	4.865.000	3,731,140
	Од Буџет на општината	ВКУПНО:	3.008.000	2.366.140

VI. Заклучоци и препораки

Социјалната заштита е област која бара постојано прилагодување и адаптирање, како на потребите на корисниците, така и кон реалните можности на општината и државата. Системот на социјална заштита како поддршка на граѓаните кои се во социјален ризик треба да обезбеди услуги со кои ќе се овозможи не само ублажување на последиците туку излез од настанатата состојба. Оваа цел може да се постигне преку развиена мрежа на даватели на услуги на централно и на локално ниво, преку активно вклучување на невладините организации. Во делот препораки упатуваме на следното:

- Редовна и континуирана соработка со Центарот за социјална работа и Центарот за вработување во смисла на континуирана размена на податоци, воспоставување на механизми за информирање и изработка на заеднички стратешки документи,
- Децентрализација на социјалната заштита на локално ниво односно политиките од социјална заштита од национално ниво да се делегираат на општините. Со децентрализирана власт ќе им се овозможи поголема одговорност и можност на општините за остварување на социјалната заштита на граѓаните на локално ниво. Имено општините се тие кои се чекор поблиску до реалните проблеми на ранливите категории граѓани. Сето тоа ќе се постигне со фискална децентрализација која ќе овозможи полесно и директно помагање на граѓаните,
- Формирање на сервисни услуги од страна на овластени даватели на услуги, преку делегирани надлежности на невладините организации кои работат на полето на социјалната заштита. Сервисните служби имаат низа предности меѓу кои и директната услуга кон корисниците во нивните домови, што посочува на вонинституционална грижа за ранливите категории граѓани и овозможува нивна поголема интеграција во општеството.

Изработил: Советник Сузана Петровска
Одобрил: Секретар Билјана Прачкоска

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
Градоначалник
Горан Трајковски

